

Projekttitle: Mænds kønsutraditionelle valg af uddannelse – pædagoguddannelsen, Campus Slagelse.

Uddannelsessted:

UCSJ, Campus Slagelse, pædagoguddannelsen

Intern tovholder (navn og mailadresse):

Gitte Riis Hansen (grh@ucsj.dk)

Forskningskoordinator (navn og mailadresse):

Kevin Mogensen (kevin@ruc.dk)

Øvrige deltagere i projektet (navne og mailadresser):

Mette Rold (mro@ucsj.dk)

Inge Bjørnshave (ibj@ucsj.dk)

Astrid Hestbech (ash@ucsj.dk)

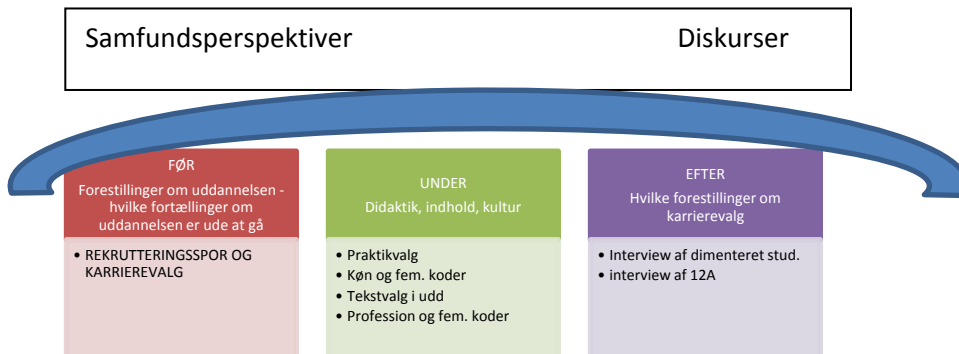
Helle Arnskov (har@ucsj.dk)

Mikkel Snorre Boysen (msb@ucsj.dk)

Beskrivelse af projektet:

Det samlede projekt består af en række delprojekter. Delprojekterne er dels rettet mod at afklare hvilke problemstillinger og dilemmaer, der træder frem i forhold til det overordnede formål med projektet, dels rettet mod konkret didaktiske konsekvenser og omlægning af undervisning i forhold til det overordnede fokus i projektet. Der arbejdes med forskellige metodologiske tilgange; undervisningsintervention, brugerdefineret undersøgelser, fænomenologisk – hermeneutisk undersøgelse o.a, som det vil fremgå at hvert enkelt delprojekt.

Delprojekterne fordeler sig som vist i nedenstående figur, hvor vi med delprojekterne forsøger at gribe en tidlig struktur:

Vi arbejder med 4 tematikker, som delprojekterne skriver sig ind i på forskellig måde:

- ❖ Hvem er de studerende
- ❖ Uddannelseskultur
- ❖ Kultur i arbejdet
- ❖ Metode

Der arbejdes med fælles overordnet problemformulering:

Hvilke koder og kulturer træder frem i pædagoguddannelsen og i professionen, og hvordan giver disse de mandlige studerende og uddannelsen særlige udfordringer?

De enkelte delprojekter vil arbejde med dette fælles sigte, men i øvrigt have egne arbejdsspørgsmål, der griber mål og metode for det enkelte projekt.

Projektbeskrivelsen vil være en beskrivelse af hvert af delprojekterne. Deltagerne samarbejder på kryds og tværs af delprojekterne.

1. REKRUTTERINGSSPOR, PRAKTIK- OG KARRIEREVALG

Dette projekt vil undersøge de studerendes rekrutteringsspor, praktikvalg, og dermed forestillinger om karrierevalg. Således skriver delprojektet sig ind i spørgsmålet: "Hvem er de studerende og hvordan ser de sig selv i den pædagogiske profession?"

- **Antagelser om centrale problemstillinger i projektet**

Af de relativt få mænd, der søger og optages på pædagoguddannelsen antages at nogle har søgt uddannelsen som et alternativ, ex i forbindelse med omskoling. Det er altså en form for "jeg er på denne uddannelse, da jeg ikke mere kan have det arbejde, jeg havde."

Ydermere har vi den antagelse, at mænd ser sig selv i bestemte afgrænsede dele af den pædagogiske profession; arbejdet med socialt udsatte, unge og voksne eller som ledere. Den del af den pædagogiske profession, som er meget omsorgspræget og plejekrævende (ex. Vuggestuer og arbejdet med mennesker med nedsat funktionsevne) tiltrækker ikke mænd.

- **Antagelser om hvordan projektet kan bidrage til bedre forståelse og løsning**

Ved at få større viden om, hvem de studerende er, og hvilke motivation de ankommer til uddannelsen med, vil vi kunne få større forståelse og indsigt i, hvilke forudsætninger – og måske forventninger, de studerende ankommer med

- **Mål for projektet**

At undersøge og få viden om de studerendes profil: hvor kommer de studerende fra? Hvad er deres aldersfordeling? Hvad er deres motivation for at starte på pædagoguddannelsen? Er uddannelsen et 1.prioritets – valg eller et valg, fordi, der var noget andet der ikke kan lade sig gøre?

Hvordan ser de sig selv i den pædagogiske profession og hvilke praktikvalg tager de på baggrund af dette?

- **Metodeovervejelser**

A)Der udarbejdes et spørgeskema, som besvares af de studerende, der startede uddannelsen 1.feb. 2012. Spørgeskemaet er rettet mod både kvindelige og mandlige studerende. Dette for at give en komparativ mulighed. Spørgeskemaet udformes og udsendes af undervisere/projektdeltagere, som også behandler de indkomne svar.

I forbindelse med kommende studieudviklende samtaler med de samme studerende tages bla afsæt i de indkomne svar. Der er således mulighed for, at der følges op med dialog og samtale i klynger.

B)indsamling af generelle oplysning via Danmarks Statistik.

- **Aktiviteter**

Spørgeskema udformes, udsendes og behandles

Jan Frederiksen indhenter oplysninger via Danmarks Statistik

- **Tidsplan for aktiviteter**

28.02.12: Spørgeskemaer udsendes

14.03.12: Deadline for besvarelser

Juni 2012: Bearbejdelse og analyse af besvarelser

Ca.juni: Indhente oplysninger fra Danmarks Statistik

- **Forventet output**

Større viden om hvem de studerende er. Vil give mulighed for at kunne målrette længerevarende tiltag på uddannelsen til rekruttering og fastholdelse af studerende til pædagoguddannelsen.

2. UDDANNELSESKULTUR – OPLEVET MASKULINITET

I denne del undersøges den oplevede maskulinitet i pædagoguddannelsen. Dvs. hvordan oplever begge køn maskulinitets rolle og betydning. Hvordan italesættes maskuliniteten i undervisningssituationen, i projektarbejde, evt. i undervisningsmaterialet og på institutionen generelt. Hvor forskellig/ens er de to køns oplevelser/erfaringer? Undersøgelsen søger ikke en egentlig objektiv sandhed om oplevelsen af maskulinitet i pædagoguddannelsen, men der foretages en kulturanalyse, der undersøger de mønstre af betydninger, der aktualiseres i de studerendes handlinger og fortolkninger, i situationer og i symboler, ting og holdninger. Målet er her igennem, at få en indsigt i hvordan pædagoguddannelsens traditioner, koder og rammer giver sig til udtryk i forhold til den oplevede maskulinitet gennem uddannelsen.

• Metode

Materiale tænkes tilvejebragt ved kvalitative interviews og systematisk observerede situationer på pædagoguddannelsen. Der udarbejdes overordnede spørgsmål til interviews og der anvendes et skema/en liste over observationspunkter. Helt overordnet er der tale om en antropologisk undersøgelsestænkning, hvori sociologisk metode spiller en vigtig rolle. I projektet skelnes der mellem anvendelse af samtalen som led i dagligdags interaktioner og det kvalitative forskningsinterview. Det kvalitative interview bygger, hvis det skal anvendes i forskningssammenhæng, på både klare roller og tillid. Det tilstræbes derfor i interviewsituationen at skabe en diskurs, hvor deltagerne befinder sig på samme niveau, selv om det ikke må glemmes at der er tale om en asymmetrisk samtale. Diskursen er baseret på, at vi hævder, at deltagerne i samtalerne er underlagt både den etiske fordring om talens åbenhed (K.E. Løgstrup) og en fælles rationalitet. Anderledes sagt tilstræbes en samtale, hvor samtalepartnerens hensigter bliver underordnede i forhold til 'emnets lov' som Hans-Georg Gadamer benævner det, således at dialogen og dens tema bliver det styrende. Vores opfattelse er, at dette er muligt, også fordi de pædagogstuderende først og fremmest er unge- voksne mennesker. Hvis det skønnes relevant kunne interviewene evt. korrigeres og/eller suppleres af en spørgeskemaundersøgelse.

• Aktiviteter

Projektet tænkes først og fremmest som et undersøgelsesprojekt, derfor inddrages de studerende først og fremmest gennem samtaler og interviews. Vidensdeling med studerende og kollegaer sker først og fremmest gennem skriftligt udarbejdet materiale og samtaler i KUVA-gruppen.

• Tidsplan for aktiviteter

Forår 2012- interview med tidligere studerende. Bearbejdelse af disse interviews.

Efterår 2012- Interview med nuværende studerende. Bearbejdelse af disse interviews.

Forår 2013- Observationer i sociale arenaer. Bearbejdelse af disse.

Efterår 2013- Observationer i gruppe-læringsrum. Bearbejdelse af disse.

Forår 2014- Observationer i undervisningssituationer. Bearbejdelse af disse.

Efterår 2014- Bearbejdning og refleksion, på baggrund af al det indsamlede materiale.

- **Forventet output**

Skriftligt materiale, i form af nedskrevne interviews, samtaler og observationer. Desuden udarbejdes en samlet skriftlig bearbejdning og analyse af disse.

3. DIDAKTISK, BRUGERDEFINERET UNDERSØGELSE AF INSTITUTIONELLE FORHOLD VEDR. FEMINISEREDE KODER

- **Antagelse om, hvordan projektet kan bidrage til de overordnede mål:**

Med udgangspunkt i et af IMODUS-projektets overordnede fokusområder, nemlig at udfordre en mulig kvindedomineret diskurs og feminiserede koder i uddannelseskulturen med henblik på udvikling af uddannelsen og professionen, så antages det, at projektet kan indgå som en kønspolitisk dannelsesdimension i faget IIS. Projektet vil være et bidrag til en analyse af arbejdet i den pædagogiske profession, med fokus på om der er tegn på, at professionen er "kvindeligt mærket". Undersøgelsens fokus er, hvordan ser ovenstående ud, der hvor de studerende er i praktik?

- **Mål for projektet:**

At belyse, analysere og diskutere det pædagogiske praksisfelt i forhold til tegn på en kvindelig mærket kultur i forhold til uddannelse af pædagogstuderende og som en dannelsesdimension i faget Individ, Institution og Samfund samt bidrage til det overordnede projektet generelt.

- **Metodeovervejelser:**

Først undervises de studerende i de aktuelle diskurser vedr. "kvindedominans i den pædagogiske profession" i faget IIS, dernæst skal de studerende i deres 2. praktikperiode arbejde med observation af tegn i relation til diskurserne. De studerendes observationer analyseres, reflekteres, diskuteres og bringes i dialog med de aktuelle diskurser, som de studerende blev bekendt med i faget IIS inden de skulle i 2 praktik. Der udarbejdes undervisningsmateriale til kommende studerende i faget IIS samt delprojektets observationer, analyser og konklusioner beskrives som skitseret i projektets specifikation i øvrigt.

- **Aktiviteter:**

De studerende introduceres til kønsdiskursen i det pædagogiske felt i IIS-faget på 1. semester i perioden 21.5 til 15.6 2012. Dernæst indgår de studerende i mindre praksisrettede undersøgelsesprojekter i samarbejde med IIS-underviseren i 2. praktikperiode, hvor de ude på praktikinstitutionerne undersøger de pædagogiske relationer og de institutionelle rammer i forhold til en køns-diskurs i professionen. Rammen for dette arbejde er det nuværende oplæg for "observationsøvelse i 2. praktik" (3. og 4. semester, 2013). Efterfølgende analyseres og diskuteres de oplevelser, cases og svar, som de studerende bringer med tilbage til pædagoguddannelsen. Desuden vil der foregå en fortsat undersøgelse af diskursen på feltet samt afslutningsvis på baggrund af empiriske og teoretiske tilgange skrives en (teoretisk)

reflekteret projektrapport om de observerede forhold i feltet med henblik på udvikling af uddannelsen og professionen med afsæt i faget Individ, Institution og Samfund.

Forsker fra RUC bidrager til perspektivering og overordnede refleksioner i forhold til bearbejdning af empiri samt rapportskrivning

- **Tidsplan for aktiviteter:**

21. maj for frem til sommer (1. semester for hold 12 A) – undervisning i ”kønsdiskurs i den pædagogiske profession”

3. semester (for hold 12 A) Observationer, analyser og refleksioner i praktikken!

4. semester (for hold 12 A) Afslutning af projektet med de studerende – med mulighed for at de studerende kan anvende dele af projektet i deres IIS-prøve.

- **Forventet output:**

Som afslutning på delprojektet samler IIS-underviseren alle studiegruppernes projektrapporter til en fælles reflekteret (professions-teoretisk) rapport som kan indgå i rammen for det overordnede projekt, og som undervisningsmaterialer til kommende studerende.

4. FAGLIGHED – FEMINISERET KULTUR?

Antagelser om centrale problemstillinger i projektet

Mænd på pædagoguddannelsen (både på teorimoduler og i praktik) efterlyser ”faglighed”. Vi antager at de efterlyser noget andet end de feminiserede koder for ”faglighed”

Hvis maskulinitet kan siges at være knyttet til begreber som: præstation og konkurrence modsiger pædagogikken som sådan (ex gennem reformpædagogiske tekster) maskulinitet.

Selve pædagoguddannelsen bygger på en feminiseret struktur og kultur der kan virke intimiderende på mænd.

Vi antager at udbudt og anvendt litteratur i pædagoguddannelsen skriver sig ind i en feminiseret homosocial struktur, der dels bidrager til reproduktion af denne struktur som et feminiseret hegemoni, som mænd på uddannelsen enten underkaster sig og bliver en del af eller fastholder ”modsætningen” – det ikke feminiserede - som en art afstandstagen fra, f.eks. omsorg og fra pædagogisk arbejde, der i høj grad er defineret gennem dette (f.eks. arbejde i vuggestuer eller børnehaver).

Vi antager, at vi i pædagoguddannelsen reproducerer og fastholder en feminiseret homosocial struktur gennem valg af undervisningsformer (ex dialogbaseret), der gør det svært for mænd at ”se sig selv”.

Hvordan kan vi som undervisere opnå et dobbeltblik på den praksis vi iscenesætter og som faktisk kommer til at udfolde sig, således at vi både har blik på os selv og på den studerende læreproces? Øget selvrefleksivitet bliver centralt for at kunne afdække vor tilbøjelighed til reproduktion af en (antaget) eksisterende feminisering af pædagoguddannelsen.

- **Antagelser om hvordan projektet kan bidrage til bedre forståelse og løsning**

Vi vil få større viden om og forståelse for begrebet faglighed, og mænds forståelse af pædagogisk faglighed, og vil i højere grad kunne målrette uddannelsen mod dette

- **Mål for projektet**

At afdække hvordan mænd/kvinder forstår ”pædagogisk faglighed”. Dette både i forhold til uddannelsens teoretiske del og i forhold til praktikkerne – altså den pædagogiske profession.

Derudover ønsker dette delprojekt at undersøge og afdække ”feminiserede homosociale strukturer” i forhold til udbud og valg af faglige tekster til faget pædagogik, i forhold til valg af undervisningsformer (dialogbaseret vs. produktorienteret), og i forhold til praktikken.

- **Metodeovervejelser**

Projektet skal have et decideret brugerdefineret perspektiv. Til dele af projektet vil vi arbejde med Design-Based Research-modellen, herunder vil dele af projektet tage afsæt i studerendes praksisfortællinger og arbejdet med disse.

Konkret vil vi læse og arbejde reflekteret med faglitterære tekster sammen med de studerende på et højt fagligt niveau, der omhandler pædagogisk faglighed og som vil lægge op til at behandle og diskutere dikotomier. I forhold til omlagt undervisning ønsker vi eksempelvis at arbejde med *modsætningsbegreber/modstandsbegreber*. Eksempelvis vil det blive arbejdet med det ondes problem: Vælge tekster og oplæg om ”ondskab” og om ”fraværet af det gode”, som modsætning- modstandsbegreber til klassiske pædagogiske fagbegreber som ”omsorg” og ”etik”.

- **Aktiviteter**

Omlagt undervisning – didaktiske konsekvenser

Praksisfortællinger

Fokusgruppeinterview

Indsamling af empiri vedr. underviserens praksis i konkret undervisning

- **Tidsplan for aktiviteter**

Dette projekt er et lidt større delprojekt, som strækker sig over længere tid. Dette begrundes bla i, at vi gerne vil arbejde med projektet, når de studerende har været ude i første praktikforløb og i det hele taget er lidt længere i uddannelsen, for at give bedre forudsætninger for at kunne reflektere begrebet og fænomenet ”faglighed”.

Marts 2012: omlagt undervisning: modsætnings- og modstandsbegreber. Konkret valg af tekster, der skriver sig udenom et reformpædagogik perspektiv.

Fra uge 43: omlagt undervisning: forløb eller temadag med fokus på ”pædagogisk faglighed” sættes i gang

- **Forventet output**

Større viden og forståelse af begrebet faglighed og mulige didaktiske konsekvenser
Udvikling af konkret undervisning, hvor en større bredde af pædagogiske tilgangsvinkler, begreber
etc implementeres

5. FAGLIGHED: MÆND, COMPUTERE OG MUSIKPRODUKTION

• Antagelser om centrale problemstillinger i projektet

Det er en udbredt forestilling, at teknik, IT og computere primært er relateret til et maskulint domæne. En række undersøgelser peger ligeledes i denne retning og generelt ses en overvægt af mænd på de uddannelser, der har computer og teknik som det primære genstandsfelt. Inden for musikkens domæne ses ligeledes samme stereotyp, eksemplificeret ved den kvindelige popsanger og den mandelige producer bag mixerpulten. Aktuelt er IT på ingen måde fraværende på pædagoguddannelsen, men det antages, at teknikken i højere grad generelt indtænkes som didaktisk springbræt til andre faglige målsætninger. Dvs. at leg med teknik og forskellige typer af software ikke betragtes som et mål i sig selv, men derimod primært som et middel til formidling/undersøgelse af pædagogfaglige temaer. I nærværende delprojekt er teknik, computer og leg med software det bærende element i undervisningen.

En anden antagelse i dette delprojekt knytter sig til den generelle "akademisering" af pædagoguddannelsen. En række evalueringer af pædagoguddannelsen tyder således på, at kunnen/færdigheder (procedural viden) træder i baggrunden til fordel for akademisk funderet viden (deklarativ viden). Dvs. at der i højere grad lægges vægt på psykologisk/pædagogisk/sociologisk viden om mennesket på bekostning af færdigheder, som kan bruges til at igangsætte pædagogiske processer i praksis (fx et repertoire af lege, musikalske færdigheder, færdigheder i relation til kunsthåndværk mv.). Det antages, at dette fravær af fokus på "håndgribelige" færdigheder udgør et problem i relation til traditionelle maskuline værdier, forstået som "mindre snak – mere handling". I nærværende delprojekt ønskes et fokus på færdigheder og mestring i relation til computer og software.

En tredje antagelse i projektet knytter sig til dikotomien proces/produkt. I en række evalueringer påpeger studerende, at fokus på produkt og resultat ofte træder i baggrunden til fordel for et fokus på proces. Ofte påpeger mandelige studerende, at gruppearbejde med kvinder kan være præget af snak, debat og diskussion frem for at "få arbejdet gjort". I nærværende delprojekt ønskes et fokus på resultat og produkt.

• Antagelser om hvordan projektet kan bidrage til bedre forståelse og løsning

Vi vil på et kvalitativt niveau få en mere nuanceret forståelse af mænd, kvinder og teknik på pædagoguddannelsen. Vi vil få undersøgt og afprøvet en række traditionelle forestillinger vedr. "maskuline værdier". Via Design-Based-Research vil vi udvikle en række undervisningsforløb designet til mænd (og måske også kvinder) med computer som omdrejningspunkt.

• Mål for projektet

At undersøge mænd og kvinders tilgang til computer og teknik inden for pædagoguddannelsens rammer. At udvikle undervisningsforløb, hvor der i højere grad er fokus på teknik, resultat og leg med software.

• Metodeovervejelser

Projektet er funderet i en Design-Based Research metodologi. Både kvinder og mænd deltager, således at der kontinuerligt kan anvendes komparative analysestrategier (og således, at det undgås at reproducere en række stereotype forestillinger om forskelle på mænd og kvinder uden videnskabeligt belæg).

Konkret går projektet ud på, at de studerende producerer musik ved computer. De studerende modtager en række korte undervisningssessions, men arbejder ud over dette individuelt og i grupper med musikproduktion. De færdige musikstykker evalueres i fællesskab.

Musikproduktionen ved computer videooptages. De studerende interviewes efter hver session. Der ønskes forskerbidrag fra RUC ved triangulering af videooptagelser

• Aktiviteter

Omlagt undervisning

Musikproduktion

Interview

• Tidsplan for aktiviteter

De nævnte computersessions, som indgår i projektet, kan ikke udføres med et samlet hold. Derfor tænkes studerende i gruppevis at blive inddraget i projektet. Generelt i grupper på ca. 6 studerende. Projektet foregår kontinuerligt og skydes i gang omkring 1/5 2012.

Forventet output

En mere nuanceret forståelse af mænd, kvinder og teknik på pædagoguddannelsen.

Afprøvet en række traditionelle forestillinger vedr. "maskuline værdier".

Udvikle en række undervisningsforløb designet til mænd (og måske også kvinder) med computer som omdrejningspunkt.

6. VIDEOPRODUKTION: MÆNDS OPLEVELSE AF FEMINISEREDE/MASKULINISEREDE STRUKTURER PÅ PÆDAGOGUDDANNELSEN

• Antagelser om centrale problemstillinger i projektet

Vi har antagelse om, at der på pædagoguddannelsen og i den pædagogiske profession hersker en feminiseret kultur, der er båret frem dels af tradition, dels af reproduktion. Pædagogisk praksis er traditionelt et kvindefag og mange kvinder er ansat på uddannelsen til pædagog, hvorfor der kan være grund til at tro, at der hersker en homosocial struktur. Ydermere har vi den udfordring, at vi er kvinder, der undersøger feminiserede koder, strukturer og artefakter – et forhold, der vil kunne sætte spørgsmålstegn ved, hvad det er, vi som kvinder kan få øje på i undersøgelsen af mandlige studerendes oplevelser og erfaringer med feminiserede og maskuliniserede koder og strukturer på pædagoguddannelsen

• Mål for projektet

At undersøge feminiserede/maskuliniserede koder kulturer og strukturer, for at kunne bryde en mulig homosocial kultur gennem udvikling af undervisningsformer og indhold

• Metodeovervejelser

Projektet er funderes i en fænomenologisk – hermeneutisk metodologi for at gribe mænds oplevelser og erfaringer med kønnede kulturer på pædagoguddannelsen. 8 mandlige studerende deltager som co –researchers

• Aktiviteter

Ud fra arbejdsspørgsmål reflekterer de studerende deres oplevelser og laver herefter en video, der formidler deres erfaringer, oplevelser og refleksioner.

Arbejdsspørgsmålet:

Hvordan erfarer og oplever mænd på pædagoguddannelsen feminin/maskulin kultur på pædagoguddannelsen?

De studerende opretter en facebookgruppe, hvor de løbende reflektere. De producerer en video, der skal være genstand for fænomenologisk undersøgelse i samarbejde med undervisere og forsker fra RUC. Herefter følger en hermeneutisk analyse af de fremkomne fænomener.

• Tidsplan for aktiviteter

D. 11.maj 2012: De mandlige studerende introduceres og sættes i gang med projektet

D. 11.juni 2012: Video "afleveres" til Mette og Gitte

D. 12. juni: Mette og Gitte ser video sammen med Kevin (forskerblikket), og uddrager fænomener, der træder frem

D. 18.6 kl.9.00 -12.00 mødes gruppen med Mette og Gitte til rundbordssamtale ud fra videoen.

Denne samtale videooptages

Juli + august: Bearbejdelse af samtalen – et hermeneutisk blik

• Forventet output

- ✓ Viden om mænds oplevelse af og erfaringer med feminiserede/maskuliniserede koder på pædagoguddannelsen
- ✓ Videoproduktion.
- ✓ Materiale til evt fagtemadag i efteråret

Generelt vedr. forskerbidrag fra RUC

Vi ønsker at RUC bidrager med forskningsblikket løbende undervejs (se ovenstående) samt afsluttende ved såvel delprojekter som ved det afsluttende samlede projekt. Dette især med henblik på bearbejdelse og analyser og ved evt produceret materiale.

Projektplan for perioden januar 2012 – juni 2012

Hvilke undersøgelser / eksperimenter vil projektet gennemføre frem til juni 2012?

Af ovenstående kan ses en detaljeret plan for de enkelte delprojekter. Delprojekterne sættes/ er sat i gang i februar og marts måned 2012, dele af delprojekterne afsluttes inden juni 2012, og ellers er delprojekterne tænkt og planlagt videre frem.

Frem til juni 2012 vil vi således både have arbejdet med omlagt undervisning og arbejdet med undersøgelser og udvikling, der rettes mod at omlægge undervisning i efteråret 2012.

Projektplanen fylder 5-8 sider og afleveres til Randi Andersen (raa@ucsj.dk) senest 15. marts. Husk at orientere jer i ansøgningen under beskrivelser af "hovedaktiviteter" og "milepæle".